

Jean MUNO: Senki

Didier-nek az a mániája, hogy minden alkalommal, ha találkozunk vagy telefonálunk, kitartóan és kissé aggodalmaskodva kérdezgeti, hogy történte velem valami mostanában... *Mi újság? Mizujs?* Semmi különös. *Semmi különös?* Semmi. És veled? Velem sincs semmi. Egy cipőben járunk: semmi újdonság! Ennek ellenére állandóan, szinte az émelységig felemlegetjük, hogy milyen egyhangú az életünk.

Azon a délutánon is Didier nyaggatott éppen a kérdéseivel, amitől még lehangoltabb lettem. Rég nincsenek már meglepetések az életemben, elszalasztottam őket. Maradt a whisky, a scotch és a bourbon, este pedig – mivel ma vasárnap van – a sorozat a tévében.

Már elég ittas voltam, amikor csöngettek. Nem a kaputelefonon, hanem közvetlenül az ajtónál. Különös! Egy szomszéd lehet, vagy talán egy albérlő a házból? Legjobb lenne halottnak tettetni magam.

Megint csöngettek, most hosszabban.

Hát jó! Végül is, miért ne...? Nem egy szomszéd volt, hanem egy harminc körüli, köpcös, szemüveges, kopaszodó idegen. Az elegáns nyakkendő, a szolid mellény és a fekete bőr diplomata táskája alapján arra következtettem, hogy egy biztosítási ügynök, vagy még rosszabb, az *Encyclopedia Britannica* egyik megbízottja, ők már régóta üldöznek.

- Segíthetek?

A kérdésből, finoman szólva, hiányzott a melegség. A kis emberből mégis rendkívüli hatást váltott ki. Elragadtatva tárta szét karját:

- Látsz engem, Karl! Ez fantasztikus!

Egy örült! Nem az *Encyclopedia Britannicától*, hanem a Mormon Egyháztól jött, táskájában a Jelenések Könyvével.

- Szóval, Karl, megismersz? ... Persze, vékonyabb voltam, és még hajam is volt... Talán ha leveszem a szemüvegem...

Úgy mintha valami derengett volna. Ez az acélkék szem, ez a megfoghatatlan pimaszság és feszélyezettség az arckifejezésében, a kihívó áll...

- Spirou vagyok!

Akkor leesett. Spirou, az utolérhetetlen, a középiskola bajkeverője, aki mindig minden csínyre kapható volt, és akinél nagyobb naplopót még nem láttam soha. Az igazi neve...

- Bassoulier! – kiáltottam – Frédéric Bassoulier!

- Teljes valómban! Tizenhét év után, Karl!

- Gyere be! Erre iszunk! A jó öreg Spirou...!

Hiszen nem így kell fogadni egy váratlanul felbukkanó régi ismerőst? Mégis, ahogy elnéztem volt osztálytársamat, ahogy elterpeszkedik a fotelban, szivarral a szájában, pohárral a kezében, hogy teljesen őszinte legyek, megint elfogott a gyanakvás, mert túlságosan elégedettnek tűnt. Miért látogatott meg? Miért vette a fáradságot, hogy felkeressen, mikor sosem voltunk igazán barátok? Spirou agyafűrt volt, számító, és örömmel ejtette át a jó tanulókat. Szóval? Biztos van valami hátsó gondolata, amivel nemsokára elő fog hozakodni.

Addig is, ahogy ez már lenni szokott, felidéztük iskolai emlékeinket. Az emlékezetes bolondozásokat, a rögeszmés tanárokat, a bohókás rossz tanulókat. Az izgulós Ferfort-t, a haspók Belcantot. Vajon mi lett ezekből a komikus eposzba illő hősökből? Apák, főnökök, hivatalnokok. Van, aki már nincs közöttünk. Bassoulier mindenesetre sokkal tájékozottabbnak tűnt jelenlegi helyzetükről, mint én, és ismét felmerült bennem a gyanú, hogy nyilvántartást vezet a címükről és a foglalkozásukról.

- Én már csak Marc Banionnal szoktam találkozni – mondtam. - Emlékszel rá? Magas, szőke, elég sportos.

- Újságíró a *L'informateur*-nél - felelte Bassoulier, aki tényleg mindenkiről mindent tudott.

Lehet, hogy csak képzelődtem, de mintha a bosszúság árnyát láttam volna átsuhanni derűs arcán. Valószínűleg nem tetszik neki az újság politikai irányultsága... Aztán másról beszélgettünk, és nem is gondoltam többet erre az egészre. Spirou, akire most már igazán ráismertem, kitöltötte magának a maradék whiskyt, miközben szemérmetlen gúnyal mesélt nekem házassága kudarcáról. Feleségül vett egy elvált asszonyt, aki nemsokára a nosztalgiától vagy a lelkiismeretfurdalástól hajtva elkezdte csalni az első férjével, olyan hirtelen jött csillapíthatatlan vágygal, mintha csak így akart volna bocsánatot kérni hűtlenségéért. Ráadásul az első férj Bassoulier unokatestvére volt, érthető tehát, hogy a család hajlamos volt a görög tragédiákhoz hasonlítani a történetüket.

Végül Bassoulier felkelt és búcsúzkodni kezdett. Kissé dülöngélve eljutottunk az előszobába. Miután elköszöntünk, alighogy átlépett a küszöbön, hirtelen megállt, és talán most először egyenesen a szemembe nézett.

- Ha találkozol Banionnal, ne szólj neki a látogatásomról!

Aztán egy kissé bánatosnak tűnő fél mosollyal hozzátette:

- Nem értené meg.

Különös figura! Miután elment, szélesre tártam az ablakokat. Furcsa szag terjengett a lakásban, talán gyógyszer lehetett, valami balzsam vagy fertőtlenítőszer. Egy másik szag elfedésére szolgálhatott... És ha a szigorúan gombolt mellény alatt nem volt más, csak egy gyanús kötszerekbe pólyált, erőtlen, fájó és felpuffadt test, olyan, mint egy bekötözött ujj...?

A Klub zártkörű. Magunk között vagyunk, megbízunk egymásban. Ezen a helyen a lehető legkevésbé éreztem úgy, hogy meg kellene fogadnom Spirou végső intelmét.

- Tudod, kivel találkoztam tegnap? A kis Bassoulier-val!

És mivel Marc Banion meglepetten nézett rám, megismételtem:

- Tudod, Spirou-val!

- Nem vagy vicces, Karl - mondta komolyan. – Ilyesmivel ne viccelődj!

- De hát én nem viccelek! Két órát töltöttünk együtt.

Marc válasz helyett jó alaposan szemügyre vett. Bassoulier tényleg nem hazudott, amikor azt mondta, nem fog megérteni. Az arcáról teljes értetlenséget lehetett leolvasni. Végül komor, rosszálló hangnemre váltott:

- Mindenki tudja, hogy Frédéric Bassoulier fél évvel ezelőtt meghalt. Te nem olvasod az újságokat?

Most én képedtem el. Marc pedig láthatóan nagyon elégedett volt a hatással, és már-már vidáman folytatta:

- Egy idétlen baleset! Bulit tartottak, és leesett az erkélyről. Hat vagy hét emeletet zuhant. Képzelheted a végeredményt... Eleinte öngyilkosságról is beszéltek. Jól ismerem az ügyet: én írtam róla az újságban.

Valaki félbeszakított minket, hogy félrevonjon. Ez a Klub egyik hátránya: egyesek fesztelensége már-már a tapintatlanságot súrolja. Azt akarta, hogy adjam meg neki a pedikűrösünk címét, aki évek óta – legnagyobb megelégedésünkre – rendben tartotta édesanyám érzékeny lábát, és még sosem csalódtunk benne. Kibírhatatlan alak! Mire végre sikerült rávennem, hogy békén hagyjon, Banion már nem volt ott. Közölték velem, hogy korábban el kellett hagynia a Klubot egy telefonhívás miatt.

Egy szélhámossal vagy egy bolonddal volt tehát dolgom? Az biztos, hogy egy csalóval. Bizalmas kapcsolatban kellett lennie Spirou-val ahhoz, hogy két órán keresztül tévedések nélkül tudjon velem beszélgetni a fiatalkoráról. Egy volt diák az iskolából, akivel régen találkozhattam. Nem hiszem, hogy viszontlátnám. Nyilvánvalóan nem lesz olyan naiv, hogy a titoktartásomra számítson. Lehet, hogy csak egy ingyenélőről van szó, aki ráadásul beteges hazudozó is?

Ezek a feltételezések túlságosan logikusak egy olyan történettel kapcsolatban, ami - valószínűleg észrevették - az elejétől kezdve kicsit eltér

a megszokottaktól. Én azonban megnyugvást találtam bennük egy rövidke hétig, pontosabban péntek estig, amikor az irodából hazatérve kiléptem a liftből, és megint azzal a kis köpcös emberrel találtam szembe magamat. Ragyogó kedve volt, és egy újságpapírba csomagolt üveggel a kezében várt rám az ajtó előtt.

- Körtepálinka! Biztos, hogy ízleni fog!

A *körte* szó valahogy kellemetlenül érintett. Egy másodpercnyi habozás után elragadott a méreg:

- Kezdi túlzásba vinni! Legalább szegény Bassoulier emlékét tiszteletben tarthatná!

A szélhámosom cseppet sem jött zavarba ettől, és sértett önérzettel felcsattant:

- Mindenkinél jobban tisztelem szegény Bassoulier-t!

- Eggyel több ok, hogy elkotródjon!

- Mindenkinél jobban, Karl!

Péntek esténként, a munkából hazatérve nagyon ingerlékeny szoktam lenni, és nehezen uralkodom magamon. A hét fáradtsága. Ezért történhetett, hogy durván megragadtam a zakója hajtókájánál fogva, miközben a másik kezemmel igyekeztem kinyitni a lift ajtaját. De nem mozdult a gazfickó!

- Hallgass meg, Karl! *Én* vagyok Bassoulier! Miért hazudnék? *Én* vagyok Bassoulier!

Egy örült! Nem csaló, hanem bolond!

- Öt perc! Utána elmegyek, és többet nem látsz viszont! De ez fontos, esküszöm, hogy fontos! *Én* vagyok Bassoulier!

Mennydörgő hang töltötte be a lépcsőházat, a házmester kiáltott fel a földszintről: „Hé, ott fent! A lift!” Azonnal zavartan elengedtem az ajtót. „*Én* vagyok Bassoulier!” – ismételte az örült, és közelebb hajolt. „*Én* vagyok Bassoulier!” – sziszegte az arcomba. Megint azt a szagot éreztem,

azt az elviselhetetlen szagot, amit mintha minden taglejtésünkkel fokoztunk volna. Igazi görény szag! Elengedtem.

- Nincs semmi okod így elragadtatnod magad – szögezte le a kis ember, nyakkendőjét igazgatva. – A múltkor egész délután beszélgettünk: észrevetted volna, ha nem én vagyok Bassoulier.

Rám mosolygott. Széles, félreértelmezhetetlen, lefegyverző mosollyal. Elfordítottam a tekintetem. Hirtelen elment a kedvem az egészről: úgy, mint amikor valakinek egyszerűen elmegy az étvágya.

- Mégis – mondtam -, mit akar tőlem?

- Tegeződünk... - jegyezte meg szomorúan a kis ember.

- Mit számít!

- Szívélyesebb. És ahhoz, hogy elmagyarázzam, amit mondanom kell neked, szükségem lesz a szívélyességedre.

- Nem értem! Nem is ismerjük egymást, vagy alig!

- Elmagyarázom, Karl. De nem itt kint, a folyosón. Szükségem van arra, hogy beengedj!

Mit tehettem volna? Végül is nem tűnt veszélyesnek, csak a szagát volt nehéz elviselni. Kinyitottam a lakás ajtaját, és hogy álcázzam a vereségem, azt mondtam: Öt perc. Egy perccel se több! – felelte az ál-Bassoulier egy kolduló szerzetes alázatosságával. Ahogy leültünk ismét a nappaliban, egymással szemben, mint legelőször, azonnal magához ragadta a szót:

- Mivel az időnk véges, engedd meg, hogy rögtön a dolgok velejébe vágjak!

- Rendben.

- Bár, mint majd meglátod, a *veleje* szó egyáltalán nem ideillő...

Elhatároztam, hogy nem szakítom félbe, és miután kiöntötte a szívét, kiteszem a szűrét. De a kis ember mondandója igazán nagyon különös volt! Soha, tényleg soha sem hallottam még senkit ilyen igyekezettel, őszinteséggel és képtelensége ellenére ilyen összefüggően előadni egy

ennyire valószínűtlen történetet. Az örültek félelmetes logikája, gondoltam, miközben zavart ámulattal hallgattam.

Azt bizonygatta, hogy soha nem hazudott nekem, még arra is kész volt, hogy megesküdjön mindenre, ami szent neki. Hiszen éppen az igazság, az az egyszerű igazság volt az egyetlen vigasza, hogy tudta, ő Frédéric Bassoulier, becenevén Spirou, akit már közel hat hónapja halottnak tartanak.

Tavaly október huszadikán, mint ahogy Banion mondta, valóban történt vele egy szerencsétlen baleset, az utcára zuhant. Erről persze mindenkinél jobban tudott beszélni, hiszen egyszerre volt tanúja és áldozata is. Az erkélyen állt, a korlátnak támaszkodva, az unokatestvére, vagyis a felesége szeretőjének a társaságában. „Meg fogják nyomni a kocsidat!” – kiáltotta a jó rokon, egy nagy amerikai autóra mutatva, ami éppen az épület mellett levő parkolóban manőverezett. „Lehet, hogy jobban tennéd, ha lemennél?”

Frédéric kihajolt, hogy jobban lásson, de az a szörnyű érzése támadt, hogy az egész épület vele hajol, utána dől! Nem volt többé erkély, csak az üresség! Beszippantotta az üresség! Kapaszkodott a korlátba, ami lassan kifordult vele együtt, azt még hallotta, hogy ordít. Majd tompa puffanás, mint amikor kivágnak egy fát – és a csend, a mindent betérítő, síri Csend, a szörnyű zuhanás vége. A legfurcsább az volt, hogy meg sem próbáltak segíteni rajta. A felesége a kezébe temette az arcát, az unokatestvére pedig - kihasználva a kínálkozó lehetőséget - magához szorította, és kábán meredt a mélységbe. Miközben ő, tőlük mindössze egy méterre, szó szerint a szemük előtt, minden erejével kapaszkodott a törött korlátba!

Maga sem tudta volna megmondani, hogyan, de valamilyen emberfeletti erővel sikerült feltornáznia magát az erkélyre, de azok ketten mintha észre sem vették volna. Szoborrá dermedve álltak. Frédéric, a kimerültségtől és a dühtől remegve, felháborodottan rájuk rivallt: Bűnösök vagytok! Bűnösök, mert nem segítettetek! Kár volt a fáradtságért. Nem látták, nem hallották többé! Ez gondatlanságból elkövetett emberölés! Vállánál fogva

megragadta unokatestvérét, hogy maga felé fordítsa és kényszerítse, hogy ránézzen, de már nem volt ereje hozzá. Hirtelen elerőtlenedett, a felesége szeretője viszont hatalmasnak, erősnek és érzéketlennek tűnt. Mintha egy dolment akart volna elmozdítani. Mintha egy bronzkapunak akart volna nekimenni pusztá kézzel! Nem voltak már egy súlycsoportban.

- Gyere, kedvesem – mondta ekkor gyengéd komolysággal az unokatestvére a feleségének –, ne maradjunk itt! Túl szörnyű.

És egymásra támaszkodva bementek a lakásba, Bassoulier-nak egyedül kellett a nemlét rettenetével szembenéznie. Hirtelen szirénaharsogás töltötte be a teret, és Frédéric félájultan, két kézzel a korlát maradványaiba kapaszkodva lepillantott az utcára. Nagy volt a tömeg, a nyüzsgés, villogó fényeket látott, az ablakokban mindenhol embereket – és ott, a nagy amerikai kocsitetején elterülve kétségtelenül önmagát!

- Hiszed vagy sem, de nem ijedtem meg. Egy kicsit kitekeredve feküdtem ott, de összességében sokkal jobb állapotban, mint az autó. És tudod, mi jutott először az eszembe? Ki fogsz nevetni, Karl. Az, hogy akkor nekem szellemnek kell lennem, különben nem láthatnám így a holttestemet. És ez akkor teljesen természetesnek tűnt a számomra! Fel tudod ezt fogni? Azt gondoltam, hogy szellem lettem!

Ahelyett, hogy példáját követve én is hangosan nevetni kezdtem volna, inkább szivarra gyújtottam, hogy megnyugodjak. Igazából teljesen meg voltam zavarodva. Mi indíthat arra valakit – gondoltam magamban – hogy egy ilyen történetet találjon ki? És ha már kitalálta, miért akarta mindenáron pont nekem elmondani, mikor nagyon jól tudja, hogy örülnék kell lenni ahhoz, hogy ezt valaki elhiggye? Bolondnak néz engem? Ilyen hírem lenne?

- Szóval – mondtam nyugalmat erőltetve magamra -, ha jól értem, meghalt?

- Igen is, meg nem is. Az utcán ott hevert a holttestem, de én ott voltam az erkélyen, és éltem. A helyzet nem egyértelmű.

- Az biztos! Ráadásul sajnos mindenki látta Bassoulier holttestét, utána viszont senki sem látta élve.

- Kivéve téged, Karl!

A megindultságtól remegő kis ember - nem érzékelve szavaimban az iróniát - az asztal felett testvériesen felém nyújtotta mind a két kezét és megismételte:

- Kivéve téged, Karl! Te az első perctől kezdve láttál!

Csend lett, és én megint éreztem azt a leírhatatlan gyógyszerszagot: nem volt erős, kicsit más volt, nem olyan szokatlan, ha lehet ezt mondani, de talán azért még borzalmasabb, mert valamiképpen megerősítette ezt a valószerűtlen történetet. Hiába tiltakoztam magamban ellene - mint valami rémisztő tárgyi bizonyíték -, igazolni látszott az elhangzottakat!

- Valóban, rajtad kívül senki más nem lát és hall már engem – ismerte el a kis ember. - Az emberek nekem jönnek, rám taposnak, és még csak észre sem veszik. Igazából nem is ez történik: a pontos kifejezés az, hogy átmennek rajtam. Ez egyébként nem fájdalmas, nem is zavaró, nagyon is jól vagyok, kirobbanó formában érzem magam. Tudod, Karl, nem ez teszi tűrhetetlenné a helyzetet...

Hatásszünetet tartott, rám szegezte hideg, kék szemét, és hirtelen úgy éreztem magam, mintha *színházban*, vagy inkább karneválon lennék, és egy gyanús, betegesen pirozspozsgásra maszkírozott alak ágálna előttem.

- Hanem az, hogy meggyilkoltak. Az erkélykorlátot alul elfűrészelték, semmi kétség. Bizonyítékom van arra, hogy meggyilkoltak, és a bűnösök mégis nyugodtan alhatnak! Képzeld magad az én helyembe, Karl! Te bele tudnál törődni?

Nem a vallomása döbrentett meg, arra, hogy őszinte legyek, kicsit számítottam, hanem a helyzet abszurditása, az, hogy ezt majdnem természetes módon, magától a meggyilkolt személytől kellett hallanom.

- De hát – mondtam nem túl nagy meggyőződéssel –, nem lehet egyszerre létezni és nem létezni!

- De úgy látszik, lehet!

Igen, igen! Úgy látszik, lehet, ismételte meg még egyszer Bassoulier, egy kicsit csúfondárosan, majd hirtelen felugrott a székből, és mutatóját rám szegezve, teátrálisan így folytatta:

- Fél éve keresek egy tanút. Valakit, aki lát, hall, megismer engem. Aki segíthetne leleplezni a bűntényt! Sajnos minden próbálkozásom hasztalan volt: még a legjobb barátaim se láttak. Vagy ha mégis, akkor nem hittek a szemüknek... Te vagy az első, Karl. Végő kétségbeesésemben tettem, hiszen régebben alig találkoztunk. Kinyitottad az ajtót, és én azt hittem, hogy te is, mint a többiek, kilépsz majd az ajtón, átlépsz rajtam, mert azt gondolod, hogy valami kölyök csöngethetett be, de te azt mondtad: „Segíthetek?” Láttál engem! És utána, csodás volt, megismertél! Végre, annyi csalódás után találtam egy tanút, egy barátot! Érted már? Érted, hogy miért olyan fontos, életbevágóan fontos, hogy hallasz engem?

Az a szag, uramisten, az a rettenetes szag most még jobban megcsapott, ahogy hálálkodva egyre közelebb jött hozzám! Értem, mondtam félrefordulva, igen, nagyon is jól értem...tényleg életbevágóan fontos..., és ekkor, hirtelen rájöttem, és azonnal elborzasztott, hogy meg akar ölelni, a keblére akar szorítani, talán még – csak úgy testvériesen, ki tudja? - meg is akarna csókolni. Úgyhogy pánikba estem, és kiszaladt a számon:

- Kérlek, Frédéric, ne ess túlzásba!

Azonnal rádöbentem, hogy – mintegy magától értetődően - a keresztnevéen szólítottam az előttem álló férfit, aki tulajdonképpen már nem létezett. Elővigyázatlanság volt, rögtön éreztem, és talán helyrehozhatatlan. Mintha ezzel elárultam volna, mit is gondolok valójában, és Bassoulier nem ok nélkül ujjongana! Szóval vesztettem.

- Hiszel nekem, Karl! Érzem, hogy hiszel nekem! És nem fogsz cserbenhagyni, nem leszel képes rá! Ó, nem! Te majd megmondod nekik: láttam Bassoulier-t, a saját szememmel. Nyugodjanak meg: nem kér senkitől semmit. Csak azt szeretné, ha tudnák, hogy meggyilkolták.

- Bolondnak fognak tartani!

- És akkor? Az igazság számít, nem? Nem mi döntjük el, mi az igazság.

Ebben a pillanatban, ahogy a bohózatokban szokás, váratlanul megszólalt a bejárati ajtó csengője. Ezt nem reméltem, és kicsit fellélegeztem. Azonnal felpattantam a székből: kétségkívül ez volt az első alkalom, hogy Didier szokásos kérdését ekkora örömmel fogadtam.

- Azért jöttem, hogy megkérdezzem, mi újság veled. De ha nincs semmi...

- Gyere be!

- ...mint ahogy velem sincs semmi...

- Ne álldogálj ott, Didier! Gyere be!

Különösebb lelkesedés nélkül, majdhogynem kelletlenül lépett be a nappaliba. Bassoulier összekucorodott a fotelban, és nyakát a válla közé húzva nézett fel Didier-re, úgy méregette, mint egy riadt és gyanakvó kutya.

- Szóval semmi újdonság? – sóhajtotta Didier.

- Sajnos semmi. És nálad?

- Nem vagyok túl jól. A gyomrom...

- Ne oda ülj!

Késő! Túl későn szóltam. Didier teljes súlyával, ahogyan csak ő képes rá, belesüppedt Bassoulier foteljába. És szemmel láthatóan otthonosan érezte magát benne.

- Miért akarod, hogy máshova üljek? Nagyon jól vagyok itt.

Kedvesen rám mosolygott, és még azt is hozzátette:

- És ha megkínálsz valamivel, még jobban leszek!

Bassoulier-ra néztem. Ugyanis még mindig látható volt! Didier súlya alatt a teste a fotelba préselődött, kitöltött mindent, sőt mintha ki akart volna csordulni, mint a piskótatészta. A kis ember mindenütt kitüremkedett a fotelból, és én döbbenetesen ismertem rá kicsavarodott, megnyomított testrészeire: egy felpuffadt kézre, egy kitekeredett lábra, egy karra, ami Didier legkisebb mozdulatára szétlapult, majd felfúvódott, és dagadni

kezdett. A legkülönösebb azonban az volt, hogy Bassoulier kényelmes, pettyes tweed öltönye nem repedt szét, hanem követte testének folyamatos, látványos változásait. Bassoulier arca szinte szétkenődött a fotel háttámlájának tetején, de azért küldött felém egy fájdalmas és bizonytalan, és Didier rá nehezedő vastag koponyája miatt igencsak eltorzult mosolyt.

- Beteg vagy? – kérdezte a másik.

- Nem, miért?

- Olyan gyógyszerszag van. Ki kellene szellőztetni.

Gépiesen kinyitottam az ablakot, utána pedig, még mindig gondterhelten, töltöttem neki inni. Ekkor, ahogy áthajoltam fölötte, a fotel háttámlája felől, alig kivehetően, panaszosan azt hallottam :

- Ne..fog...lal...kozz..ve..le...Már...meg..szok..

Didier hirtelen előredőlt, hogy elvegye a poharát, így Bassoulier erőlködés nélkül be tudta fejezni, amit mondani akart:

- szoktam, és egyébként, mint mondtam, minden arra utal, hogy határozottan fájdalmasabb látni ezt, mint átélni. Karl, ne vágj már ilyen arcot! Azért vicces, nem?

Inkább nem válaszoltam.

Az elkövetkezendő hetek különös, kitörölhetetlen emlékként maradtak meg bennem, mint egy komikus és nyugtalanító rémálom. Bassoulier ragaszkodott hozzám, nem akart békén hagyni. Két-háromnaponta meglátogatott, más napokon pedig úgy intézte, hogy „véletlenül” találkozzunk, a buszmegállóban vagy a munkahelyem környékén. Egyszer még a piszoároknál is egymás mellett álltunk... Azt akarta, hogy minden további késlekedés nélkül kezdjek el intézkedni azért, hogy *felsőbb helyeken* is (ez volt a kedvenc kifejezése) megtudják, hogy nem halt meg, vagyis nem igazán, és főképp azt, hogy mivel meggyilkolták, igazságtétel jár neki. Szerinte ez rám hárul, mint erkölcsi kötelesség, és nem helyénvaló kibújni alóla. Ha azzal védekeztem, hogy ez aligha tűnik hihetőnek a hivatalnokok számára, akik nem lehetnének azok, akik, ha nem lennének

szűklátókörűek, azonnal elvesztette a türelmét. Csak annyit kérek tőled, kiabálta, hogy mondd el nekik az igazságot. És az igazság, az egyszerű igazság az, hogy látsz engem és beszélsz velem! Mernéd-e az ellenkezőjét állítani?

Aztán Bassoulier egyszer csak másképpen kezdett beszélni. Megígértem, hogy segítek neki, állította, és nem tartottam meg a szavam. Következésképpen a gyilkosai büntársa lettem, és megérdemlem, hogy rajtam is bosszút álljon. Jól átgondoltam ezt? Mert végül is nyilvánvaló, hogy ő, Bassoulier, nem hétköznapi ember... Nem kéne hülyét csinálni belőle! Sokakhoz van neki bejárása itt is, ott is, de főleg persze ott!... Ott, amiről pontosan senki nem tudja, hol kezdődik...és azt sem, hol végződik...és hogy milyen valójában!... Bár bizonyára túl hiszékenynek fognak tartani, be kell vallanom, hogy homályos fenyegetései nem maradtak hatástalanok: az a rettenetes kénes szag mintha a poklot vetítette volna előre. Belém kapaszkodott kétségbeesetten ez a kis ember, hogy ne kelljen megsemmisülnie, hogy ne zuhanjon a mélybe, vissza a kocsii tetején heverő, összetört testébe. És mivel össze voltunk kötve, akár engem is magával rántott. *Meggyőzött*. Igen, hiába tiltakoztam ellene, *hittem neki, megszállt engem*: igen, ez a pontos kifejezés. Minél többet találkoztunk, annál jobban hittem neki; és minél jobban hittem neki, annál többet találkoztunk. Mivel láttam, nem tudtam nem hinni neki, és mivel hittem neki, nem tudtam megszabadulni tőle: szédítő volt és kegyetlenül logikus!... Hogy ha ő nem Frédéric Bassoulier, tünődtem sokszor szorongva, akkor ki? Ki más lehetne?... És egy hang, amit szerettem volna nem meghallani, mindig azt válaszolta: Ő Bassoulier, és hamarosan te is ő leszel!

Tehát elmeséltem mindent Marc-nak, és az ő segítségével sikerült megszabadulnom a kis embertől. A lehető legegyszerűbb és legszörnyűbb módon...

- Számomra teljesen világos! – emelte fel először a hangját Marc. – Egy szellemmel van dolgod. Egy nyugtalan lélek, aki szenved, mert meggyilkolták. Amúgy, ez a gyógyszerszag, amiről beszélsz, nem emlékeztet a whiskyre?

És tudálékosan hozzátette:

- A whiskyből született szellemeket szalmiákszesszel, köznapi nevén ammóniával üzzük el.

Nem vett komolyan engem, és ez rosszul esett. Olyan régen barátok vagyunk: ennél jobban ismerhetne! De aztán hirtelen megváltozott az arckifejezése, kiült rá a döbbenet, ahogy vártam.

- Azt akarod mondani, hogy...

- Igen!

- Komolyan?

- Komolyan.

- Szegény Karl!

Úgy tűnt, hogy valóban le van sújtva. Természetesen, mondtam, joga van ahhoz, hogy bolondnak nézzen, én is minden bizonnyal ugyanígy reagálnék; de élénken tiltakozott. Hogy is gondolhatok ilyet! Nem, nem, csak bedőltem egy szélhámosnak, egy beteges hazudozónak, egy... exhibicionistának... akit egyszerűen le kell lepleznünk!

- Mikor jön megint hozzád?

- Valószínűleg ma este. Elég kiszámíthatatlan.

- Ott leszek – mondta határozottan Marc. – Hogy meginterjúvoljam, és egy fényképezést is hozok! Boldog lehet a megboldogult!

Vannak helyzetek, amikor Marc tényleg nélkülözhetetlen. Szívélyes, szeretetteljes, őszinte... Megtartotta a szavát, és este két lánnyal az oldalán toppant be, egy szőkével és egy vörössel, akinek elbűvölően állt a kezében a fényképezőgép. Nagy izgalommal várták a szokatlan vendéget, sokat nevettek. Felraktam egy lemezt, és beszélgettünk. Marc nagyon élénk volt, én próbáltam a legtöbbet kihozni magamból, de nem tudtam megállni,

hogy ne gondoljak a kis emberre, akinek a megjelenése - attól függően, hogy milyen volt a hangulat, mekkora volt a zaj, amit csaptunk, vagy éppen mekkorákat hallgattunk -, hol valószínűtlennek, hol egyre közelebbnek tűnt a számomra.

Aztán egyszer csak - a megszokott időponthoz képest egy kis késéssel - megszólalt a bejárati ajtó csengője: kristálytisztán hallottam a két hangjegyből álló dallamot a nevetés és a zene közepette is. Felugrottam.

- Hova mész? – kérdezte Marc.

- Csöngettek.

- Nocsak! Én nem hallottam semmit.

A lányok sem hallottak semmit, és ezt nagyon különösnek találták. „Biztos a szellem lesz az!”

- Ugyan! Egy igazi szellemnek nem akadály az ajtó!

Egy másodpercig kísértésbe estem, jó lett volna azt hinni, hogy tévedtem, de azzal, mondtam magamnak, hogy úgy teszek, mintha velük nevetnék, nem megyek semmire. Szembe kell néznem Bassoulier-val: Marc azért jött, hogy segítsen nekem.

Kinyitottam az ajtót. Természetesen ő volt.

- Sokan vannak nálad – jegyezte meg szemmel láthatóan bosszúsan, ahogy meglátta a mögöttem állókat. A vendégeim kedvesen gúnyolódva követtek az előszobába.

- Látod, hogy igazunk volt! – kiáltott fel Marc. – Nincs itt senki!

- És nagyon csalódottak vagyunk! – affektált a szőke lány.

Senki...

- Holnap visszajövök – suttogta *Senki*, egy kicsit rémülten, és egy lépést tett hátrafelé. Ránéztem, mélyen a szemébe néztem, és azt gondoltam... azt gondoltam...Te látsz engem, Karl! Hallasz engem! Te vagy az egyetlen esélyem!

Olyan szánnivaló volt, ahogy felém nyújtotta a karját! Szegény Spirou! A félelemtől valahogy olyan kiszolgáltatott lett... Mint egy gyerek...

Lehunytam a szemem, hogy ne lássam többé, és minden erőmmel arra gondoltam: „Nincs itt senki. Senki!”

Ekkor nekem ugrott, megragadta a vállamat:

- Ne mondd ezt, Karl, kérlek! Ne mondd ezt!

Mivel szükség volt rá, megismételtem hangosan is:

- Nincs itt senki. Senki!

- Gyáva!

Ami ezután történt, egy szempillantásnyi idő alatt, azt nem lehet szavakkal leírni. „Gyáva!” – kiáltotta egy szörnyű hang. Bassoulie-é vagy az *enyém*, nem tudnám megmondani. Lehet, hogy a két hang eggyé fonódott, egyetlen rettenetes hanggá olvadt össze, és ott vergődött a ház falai közt, mint egy kísértet? A kis ember azonnal elengedett, lecsúszott rólam, mint egy ruhadarab, amikor szétszakad, egy nehéz kabát, amit lerázunk magunkról – már csak egy rongydarab volt a lábam előtt, csak egy árnyékfolt, amit máris kezdett elnyelni a növekvő fény...

Csak akkor csuktam be az ajtót, amikor már semmi sem látszott belőle. Marc és a két lány még mindig az előszobában volt. Mindhárman döbbenten meredtek rám.

- Ki volt az, akit gyávának nevezte? – kérdezte Marc szintelen hangon.

Azt feleltem:

- SENKI.

Kovács Nikolett fordítása